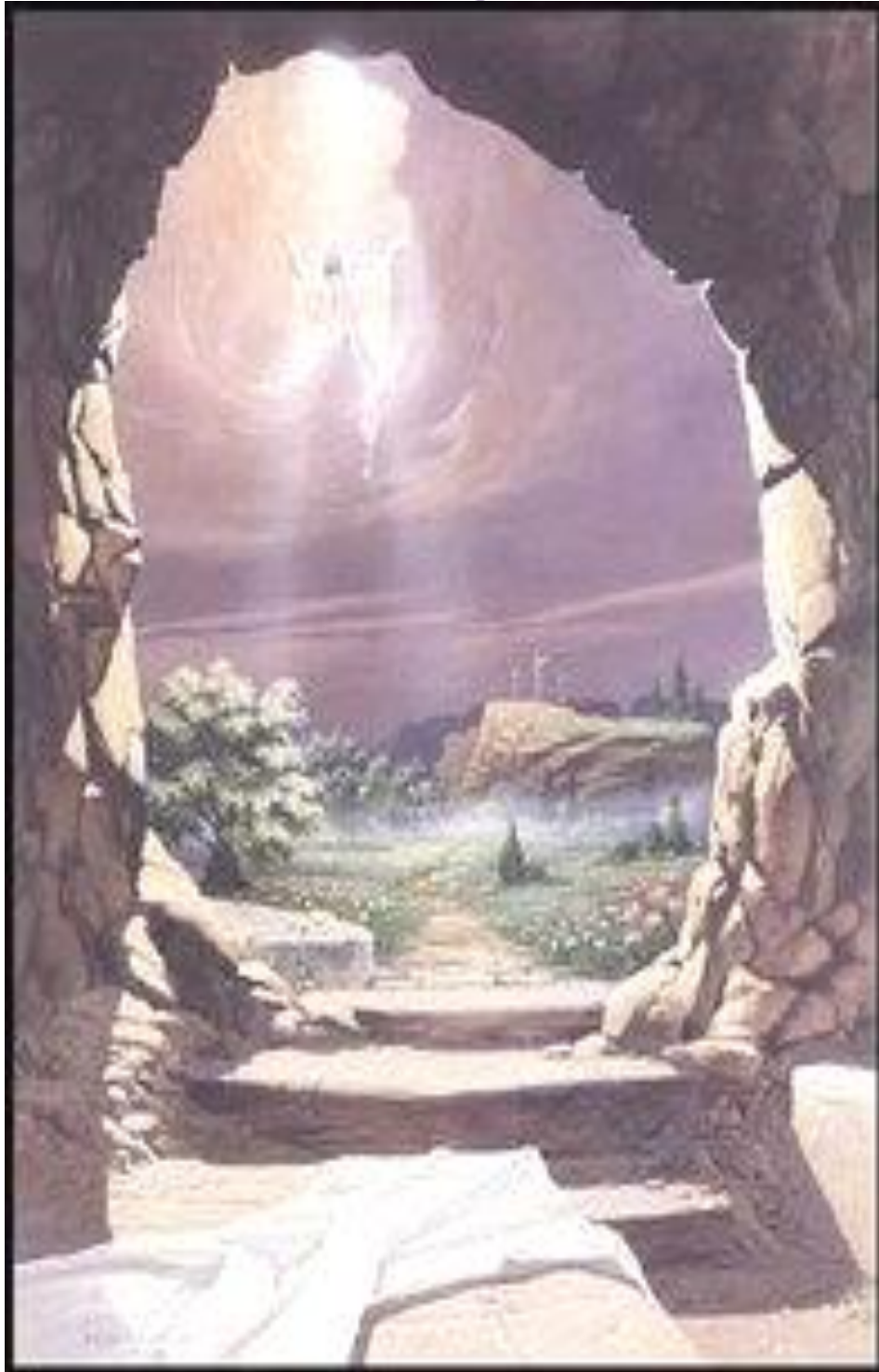

Het open Huis

Jezus opstanding

Paasuitgave

Kerkblad van de Protestantse
Gemeente Muiden
46^e jaargang nr. 4, 2 april 2021

Paasmorgen in de hof

Ze hebben mijn Heer weggenomen
met hun handen van ijzer en staal.
En hun harten van steen, die de taal
van de liefde nooit hebben verzonnen.

Ze hebben mijn Heer weggedragen
en ik zie slechts het lege graf.
Zelfs dit weinige namen zij af:
Een dode, bij wie ik kon klagen.

Zij hebben mijn Heer weggeborgen
en nu zijn ze voorgoed van Hem af.
Maar waar bleef Gods rechtvaardige straf?
Vol van donkerheid is deze morgen.

Maria, Maria wie zoek je?
Deze morgen heeft de aarde gebeefd:
Toen verliet Hij zijn graf, want Hij Leeft!
Zie, de Meester is daar en hij roept je!

Uit: Een boom in de wind
van Nel Benschop

Geeske Nauta

Kerkdiensten in de Grote Kerk

Donderdag **1 april**, Witte Donderdag
19.30 uur
kleur: wit ds. G.J. Hoogterp
 collecte: 1. diaconie

Vrijdag **2 april**, Goede Vrijdag
19.30 uur
kleur: paars ds. G.J. Hoogterp

Zaterdag **3 april**, Stille Zaterdag
21.00 uur
kleur: wit ds. G.J. Hoogterp

Zondag **4 april**, 1^e Paasdag
10.00 uur ds. G.J. Hoogterp
kleur: wit paascollecte: 1. Werelddiaconaat

Zondag **11 april**,
10.00 uur ds. K. Vos uit Huizen
kleur: wit collecte: 1. diaconie "Mensenkinderen"
 2. kerk

zon, druiven en vissen

Goede week

Afgelopen weekend was Palmzondag en volle maan en is de zomertijd ingegaan. De lente met het lengen van de dagen is letterlijk begonnen. Komend weekend vieren we Pasen. Samen is dit de Goede Week. In het Engels de Holy Week, de heilige week, genoemd.

Ook dit jaar willen wij het hoogfeest van de kerk komende vier aaneengesloten dagen vieren. Om zo samen met de lijdensweg van Jezus de gang naar Pasen ook echt te ervaren. Op de tv begint deze vierdaagse met de Passion. Als muziek zal dezer dagen de Mattheus of Johannes Passion weer veelvuldig klinken. In het woord Passion zit de dubbele betekenis van passie. De kant van lijden, doodsangst, pijn en smart. Maar ook de kant van liefde, geestdrift en hartstocht. Daarom vieren wij deze dagen als één geheel. Omdat dood en opstanding bij elkaar horen. Kruis en verrijzenis staan niet los van elkaar. Samen zijn zij een teken van hoop, dat liefde uiteindelijk sterker is dan de dood. De opstanding van Jezus geeft ons de hoop dat het lijden in deze wereld en ons leven niet het laatste woord zullen hebben. Een nieuw begin is altijd mogelijk.

Witte Donderdag, 1 april - Avondmaal

Op deze avond vieren wij al het begin van Pasen. Daarom is de kleur wit, klinkt het gloria en staat de maaltijd van de Heer centraal. Een paasmaaltijd met verwijzing naar de Joodse seidermaaltijd.

Helaas kunnen wij als geloofsgemeenschap deze paasweek niet lijfelijk samenkomen. Toch willen wij het Avondmaal vieren. In de kerk met een kleine groep. Maar als optie geven wij mee om ook als kijkers en luisteraars mee te doen. Daarom nodigen wij u uit om bijv. thuis een kaars aan te steken en om van te

voren al een stukje brood of matse en een slokje wijn/sap of een druif klaar te leggen en die dan te nemen of te delen op het moment dat dit ook op de video gebeurt.

Hopelijk kunnen wij deze onlinedienst dan gezamenlijk beleven in het besef dat op het moment zelf ook anderen op dezelfde wijze vieren. Zo weten wij ons verbonden in gemeenschap met Christus.

Goede Vrijdag, 2 april - Erbarm U

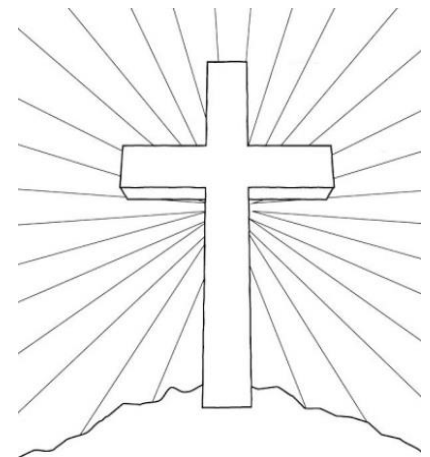
Op Goede Vrijdag staan we stil bij de kruisiging aan de hand van lied 587 dat de evangelietekst van Johannes 18 en 19 volgt. Ook lied 585, de aanklacht onder het kruis, zullen wij lezen en zingen met steeds als refrein, Erbarm u, erbarm u, erbarm u, verwijzend naar het bekende *Erbarme Dich* van de Mattheus Passion.

Naast het orgelspel van Koos Damman en de zang van onze voorzangers zal Betty Lievense de viering muzikaal opluisteren met dwarsfluit.

Stille zaterdag, 3 april – Doortocht van donker naar licht

Overdag zal Andermaal met hulp van haar super-vrijwilligers en de keuken van restaurant Graaf Floris een paasmaaltijd verzorgen voor haar deelnemers.

In de kerk willen wij op deze dag de nieuwe paaskaars aansteken en de donkere kerk binnendragen. Wij willen onze doop gedenken en in het nieuwe licht stil staan bij nieuw perspectief en toekomst.

In de dienst zullen via Art Connects People - die normaal de concerten in onze kerk verzorgt, welke nu helaas stil liggen - drie muzikale intermezzo's verzorgd worden rond het thema van donker naar licht. Door Ursula Dütschler op clavecimbel en van het Nederlands Blazers Ensemble, door Jeannette Landré op fluit en Marieke Stordiau op fagot.

Gelukkig voor onze timing is de avondklok dan verschoven naar 22.00 uur, zodat we na de live-opname niet veel te laat over straat hoeven. Voor de zekerheid zullen we een ontheffing regelen.

Paasfeest, 4 april - Overwinning op de dood

Het samenkomen op paasmorgen zal helaas weer zonder het gezamenlijke paasontbijt in de kerk zijn. In het evangelie horen wij over de verrijzenis van Jezus. De dood is geen definitieve grens en Maria van Magdala is de eerste getuige van Jezus' opwekking. In de dienst zal naast het orgel de trompet van Michel Frakking hopelijk weer als vanouds met opgewekte toon klinken.

Livestream op tv

Inmiddels hebben wij als kerk de technische mogelijkheden in huis om onze diensten ook live uit te zenden. Met dank aan Hein van Kooij voor de techniek is het plan om de diensten in de Paasweek rechtstreeks uit te zenden. In een opname van tevoren kun je nog dingen overdoen of later monteren. Live is alles zoals het is, maar het maakt de uitzending nog levensechter.

Veel van onze meer dan honderd kijkers bekijken de diensten met een iPad, laptop, telefoon of computer. Nog echter lijkt het op een gewone tv. Als u een KPN- of Ziggo-abonnement heeft kan dat eenvoudig. Zie voor een instructie hoe de knoppen daarvoor goed te bedienen verderop in dit kerkblad op blz. 11.

Paasconcert vanuit onze kerk

Naast de live-kerkdiensten zal komende week een Paasconcert opgenomen worden in onze kerk door dezelfde musici die ook tijdens Paaswake meewerken. Deze opname zal vanaf Goede Vrijdag te zien en te beluisteren zijn via YouTube en de website van onze kerk. In tijden dat de cultuursector het moeilijk heeft is dit een prachtige geste van Albert Adams van Stichting Art Connects People.

Wel en wee

Wij leven mee met onze gemeenteleden die afgelopen periode naar het ziekenhuis moesten voor een onderzoek of behandeling. Voor Johan Habraken hield de ingreep een dagbehandeling in. De dames Lucie Blümers en Henny Vedder verbleven langer in het ziekenhuis. Beide vanwege een val en breuk. Lucie Blümers is inmiddels weer thuis, Henny Vedder revalideert momenteel in Naarderheem. Allen wensen wij goede moed en een voorspoedig herstel.

Goede dagen

Voor de komende Goede Week wens ik u goede dagen. Dat het ook een beetje een heilige week mag zijn. Anders dan anders en met de glans van ook dit jaar ondanks de coronabeperkingen bijzondere dagen, een feest. Dat wij juist deze dagen iets van Gods liefde in ons eigen leven opnieuw mogen ervaren. Zo wens ik u allen betekenisvolle paasdagen!

Hartelijke groet ds. Gerben Hoogterp
Kerkenraad

De kerkenraad vergaderde op woensdag 10 maart 2021. Na de bezinning werd de agenda gevolgd. De gemeente Gooise Meren heeft een offerte aangevraagd voor de vlag op de toren. Dit werd afgewezen vanwege financiën. Hierover wordt contact gezocht met Muiderberg en Naarden.

De jaarverslagen 2020 werden besproken en aangepast. René van Meurs heeft ons de financiën van de diaconie en kerk uitgelegd. Ook deze gegevens zullen in het jaarverslag 2020 opgenomen worden. We zijn heel dankbaar dat er regelmatig collectegeld wordt overgemaakt naar de diaconie.

Via de brief van onze classispredikant en de brief van de PKN (Protestantse Kerk Nederland) werd kenbaar gemaakt dat er weer vier voorzangers in de kerkdiensten mogen zingen. Maar wel op 3 meter afstand van elkaar. Daarom hebben wij besloten om drie voorzangers te laten zingen. U kunt zich daarvoor opgeven bij de secretaris. Vanwege onze kwetsbare groep en omdat nog niet iedereen is gevaccineerd, kiezen we ervoor om de kerkdiensten zonder kerkgangers te houden.

Ook over de diensten in de Goede Week werd uitgebreid gesproken. Informatie volgt. Er is geoefend met live-streamen en we hopen dat we de komende zondagen daar gebruik van kunnen maken. Helaas hebben we nog geen aanmelding gekregen voor een tweede webmaster.

Een aantal overleggen heeft plaatsgevonden om te bespreken hoe we wat in ons beleidsplan 2019-2023 staat beschreven, vorm kunnen geven. Daarin staat: open blijven staan om een bijdrage te leveren aan culturele en maatschappelijke activiteiten in Muiden, om een brug te slaan tussen kerk en stad en ons kerkgebouw hierbij als open podium aan te bieden.

Inmiddels hebben we een jaar corona achter de rug en waren de kerkdiensten een aantal periodes zonder kerkgangers. Dat was een groot gemis voor ons allen. Gelukkig heeft een aantal gemeenteleden inmiddels een vaccinatie gehad en sommigen zelfs twee. We hopen met ons allen op goede tijden en dat we elkaar weer persoonlijk mogen begroeten in onze kerk.

Mariejanne de Waart

Diaconie

Paascollecte 4 april: werelddiaconaat, Zuid Afrika

Een toekomst voor kansarme kinderen.

Veel zwarte jongeren in de Zuid-Afrikaanse stad Pretoria groeien op in gewelddadige wijken en gebroken gezinnen. De helft van hen maakt de middelbare school niet af en 40 procent van de jongeren tussen 15 en 34 jaar is werkloos. Kerk in Actie ondersteunt een organisatie die jongeren helpt met huiswerk, maar vooral met persoonlijke groei. Ze doet dit totdat ze volwassen zijn. Jongeren leren sociale en creatieve vaardigheden waardoor ze weerbaarder worden en kans maken op een beter leven.

De komende zondagen 11-18-25 april en 2 mei zijn de collecten voor de actie "Veld Vol Voedselpakket - Mensenkinderen".

Het verschil tussen honger lijden en een jaar lang eten.

Met het Veld Vol Voedselpakket, kon ik mijn eigen groente verbouwen .

Voor veel gezinnen op het platteland van Albanië, Armenië en

Moldavië blijven de problemen zich maar opstapelen. De

mensen leven vanwege de immense armoede voortdurend in

onzekerheid. De belangrijkste en fundamentele vraag waar

talloze gezinnen mee worstelen is: Zullen we voldoende eten

hebben, of krijgen we te maken met knagende honger en

moeten mijn kinderen en ik met een lege maag naar bed?

Vreselijk als je zo in angst moet leven. "Mensenkinderen" biedt

deze gezinnen de helpende hand met een goedkope en

doeltreffende oplossing voor het voedselprobleem waar arme

gezinnen mee worstelen. We geven hen een Veld Vol Voedsel-

pakket. Dit pakket bevat verschillende groentezaden en

pootaardappelen. Hiermee kunnen gezinnen hun eigen voedsel

verbouwen. Van de opbrengst kan een gezin met vier kinderen

meer dan een jaar leven!

Help alstublieft mee dit project weer tot een groot succes te maken. De nood is nu groter dan ooit!!

Met uw hulp kunnen we duizenden gezinnen helpen in hun strijd tegen de voortdurende honger en hen een structurele oplossing bieden.

Een kleine gift leidt tot een grote oogst!

In het dorpje Kurtan (Armenië) is "Mensenkinderen" in april 2020 een naaifabriek gestart. De fabriek kwam op het juiste moment: door de coronacrisis hadden artsen speciale uniformen nodig om met coronapatiënten te kunnen werken. De dames werkten in ploegendiensten om elkaar niet te besmetten en naaiden wekelijks 100 uniformen.

Toen in september de oorlog in Nagorno Karabach uitbrak kwamen ruim 100.000 vluchtelingen naar Armenië. Omdat het winter was, hadden deze mensen grote behoefte aan warme dekens en warme kleding. De nieuwe fabriek in Kurtan kon die veelvuldig leveren.

De kwaliteit is fantastisch.

Al deze goede initiatieven willen we van harte bij u aanbevelen. Geef met gulle hand!

Namens de diaconie: Geeske Nauta en Jitty Meinders

Alle collecten bevelen we van harte bij u aan, maar in deze tijd is alles anders:

Maak uw gift over naar de rekening van de diaconie:

NL14RABO0343150107 t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente te Muiden

Bedankje:

Al wonen wij helemaal in Weesp, de kerk weet ons toch te vinden om een bloemetje te bezorgen.

We waren er blij mee en willen daarvoor graag bedanken.

met hartelijke groet,

Janke en Piet Smids

Wij willen jullie hartelijk bedanken voor de mooie bloemen die we van de kerk kregen. Ze zijn heel mooi.

Henk en Grietje Rozendaal

Protestantse Gemeente Muiden

Grote of Sint Nicolaaskerk Kerkstraat 3, 1398 AJ Muiden

Vergadergebouw Rehoboth Kloosterstraat 6

Predikant ds. G.J. Hoogterp
De Pauw 1, 1398 CT, tel. 769042
e-mail: ghoogterp@grotekerkmuiden.nl

**Kerkenraad
Voorzitter** mevr. E.W. Janssen-Stam
Burg.de Raadtsingel 8, 1398 BE, tel. 261912
e-mail: voorzitter@grotekerkmuiden.nl

Secretaris mevr. M. de Waart
De Lange Gangh 20, 1398 CX, tel. 785867
e-mail: secretaris@grotekerkmuiden.nl

Postadres kerkenraad Kloosterstraat 6, 1398 AM, Muiden

**Diaconie
Voorzitter** mevr. J.H. Meinders-Rodenburg
De Lange Gangh 13, 1398 CV, tel. 261790
e-mail: diaconie@grotekerkmuiden.nl

**College van Kerkrentmeesters
Voorzitter** H. ter Beek
Het Hert 10, 1398 EJ, tel. 263411
e-mail: cvk@grotekerkmuiden.nl

Penningmeester R. van Meurs
De Pauw 5, 1398 CT, tel. 0627330832
e-mail: penningmeester@grotekerkmuiden.nl

Website www.grotekerkmuiden.nl

Activiteiten Voor informatie over gebruik van de Grote Kerk:
kunt u mailen naar de secretaris mevr. M. de Waart
e-mail: secretaris@grotekerkmuiden.nl
Postadres: Kloosterstraat 6, 1398 AM Muiden.

**Rekeningnummer
Kerk** **NL20RABO0343150484** t.n.v. Protestantse Gemeente te Muiden
NL66INGB0000225618 t.n.v. Protestantse Gemeente te Muiden
Diaconie **NL14RABO0343150107** t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente te Muiden
Het Open Huis **NL61RABO0157017222** t.n.v. Kerkblad Het Open Huis, Muiden

Drukwerk kopij e-mail: drukwerk@grotekerk@gmail.com

Abonnementenadministratie: mevr. M. Eggebeen-de Haan
Vondelstraat 20, 1398 XL, tel. 0294 263427,
e-mail: kerkbladgrotekerk@gmail.com
jaarabonnement **€ 12,50**
postabonnement (incl. frankeerkosten) **€ 20,-**

Inleveren kopij voor het volgende kerkblad bij: mevr. M. Eggebeen-de Haan
kerkbladgrotekerk@gmail.com
uiterlijk donderdag 29 april 2021

Kerkdienst opzoeken op youtube bij KPN optie 1

Ga naar kanaal 201

Druk op de rode knop en vervolgens bevestigen met OK
Links volgt een menu: Ga naar zoeken (boven het huisje)

Rechts volgt een toetsenbord en toets in:

grote kerk muiden (met spatie tussen de woorden)

Ga met grote ronde knop naar gewenste uitzending.

Bij afsluiten: gebruik de retourknop meerdere keren om uit het menu te gaan

Er wordt gevraagd: afsluiten of annuleren: Druk op afsluiten.
De terugknop is te vinden onder de grote knop tweede rij er onder rechts.

KPN optie 2

Hoe gebruik ik Apps op TV

1. Ga via [MENU] naar de optie 'Apps voor TV'.
2. Kies de app die je op je tv wilt gebruiken en druk op [OK].
3. Navigeer met de pijltjestoetsen op de afstandsbediening door de app.
4. Toets in: grote kerk muiden (met spatie tussen de woorden).
5. Druk op de knop [TV] om terug te gaan naar het menu van Interactieve TV.

Kerkdienst opzoeken bij Ziggo

Ook bij Ziggo kun je via de Mediabox Youtube op je tv kijken. Om Youtube video's te bekijken druk je op de terugknop van je afstandsbediening. Vervolgens druk je op het pijltje naar links en druk je nog twee keer op OK. Nu worden per categorie alle tv apps van de Ziggo geopend.

Toets in : grote kerk muiden

(Met spaties tussen de woorden)

Nieuwe levensstijlen 10

Seksuele emancipatie

Bonhoeffer en Arendt voorspelden het verdwijnen van de traditionele autoriteit voordat er sprake was van een feitelijke gezagscrisis. Wanneer het traditionele gezag in de jaren zestig onder vuur komt te liggen, komen ook gangbare opvattingen over de positie van de vrouw ter discussie te staan. Dat is niet verwonderlijk. Traditioneel gezag is van meet af aan patriarchaal van aard. De God die Joden en Christenen aanbidden wordt aangeroepen als 'Abba', Vader. Ook in de Romeinse voorouderverering staat het vaderschap centraal. In iedere familie vervult de oudste man het priesterambt. Als *pater familias* houdt hij de band met de overleden voorouders in ere. Wanneer het christendom in het Romeinse Rijk wordt verheven tot staatsgodsdienst, leven elementen van de voorouderverering voort in de overtuiging dat in de kerk leidende functies zijn voorbehouden aan mannen (kerkvaders, pausen, kardinalen, bisschoppen en priesters). Vanaf de middeleeuwen spiegelt de wereldlijke macht zich aan de patriarchale autoriteit binnen de kerk. In de politieke geschiedenis maken, koningen, keizers, presidenten eeuwenlang de dienst uit. In de beslotenheid van familie en gezin heeft de 'heer des huizes' het voor het zeggen.

De invoering van de anticonceptiepil in 1964 is de opmaat tot een breed protest tegen het traditionele patriarchale gezag. Op het gebied van geboortebeperving wordt de vrouw onafhankelijk van de man. De vrouwenemancipatie raakt in een stroomversnelling. Even later moeten mannelijke gezagsdragers het ontgelden. In 1965 wordt het Lieverdje in Amsterdam het verzamelpunt van Provo. Antiautoritaire jongeren vinden elkaar in provoceren van het 'regentendom'. Al gauw worden zij overstemd door Parijse studenten die in Frankrijk een politieke revolutie ontketenen. Het opstaan tegen de autoriteiten werkt aanstekelijk. In 1969 verzetten homoseksuelen zich tijdens de Stonewall-rellen in New York tegen de gewelddadige intimidatie van de politie. Dit optreden vervult weerbare homoseksuele mannen, lesbische vrouwen en travestieten met trots. De rellen markeren het begin van een activistische homo-emancipatie. 'Gay Pride' is geboren. Twee maanden later vindt het Woodstock festival plaats. Tijdens drie dagen van vrede en muziek' getuigen de 400.000 bezoekers

van een alternatieve hippiecultuur die in het teken staat van drugs en vrije seks. In Amsterdam sluiten op 23 januari 1970 een groep vrouwen hun eerste actiedag af met de openbare korset-verbranding bij het standbeeld van de bekende feministe Wilhelmina Drucker. In navolging van deze 'IJzeren Mina' noemen zij zich Dolle Mina's. Gelijkberechtiging van man en vrouw is hun doelstelling, 'baas in eigen buik!' hun motto.

Als gevolg van de vrouwenemancipatie boeten traditionele opvattingen over het gezin in aan kracht. In de jaren na de oorlog wordt het gezin beschouwd als een primaire levensvorm, waarin een monogaam huwelijk ruimte biedt aan heterogene seksualiteit en het voortbrengen van kinderen. Politieke partijen en de levensbeschouwelijke organisaties beschouwen het gezin als hoeksteen van de samenleving. Het gezin geniet wettelijke, sociale en economische bescherming. De invoering van de anticonceptiepil maakt het mogelijk seksualiteit te scheiden van het krijgen van kinderen. Door deze scheiding verliest de eenheid van huwelijk, seksualiteit en voorplanting zijn vanzelfsprekende samenhang. Er ontstaat een beweging die zich de emancipatie van seksualiteit ten doel stelt. Het bespreekbaar maken van seksualiteit in de breedste zin van het woord wordt daartoe als middel gebruikt.

Sinds het Woodstock festival wordt vrije seksualiteit in de Amerikaanse popmuziek (populaire muziek) als de levensstijl van een nieuwe generatie gepresenteerd. 'Seks, Drugs en Rock & Roll' is het motto van een levensstijl die wereldwijd wordt uitgedragen. Het woord 'rock & roll' is afkomstig uit het 'slang'(spraakgebruik) van zwarte Amerikanen. Het betekent 'de liefde bedrijven'. Deze betekenis komt tot uitdrukking in de dansbewegingen van de popidolen Elvis Presley en ChuckBerry ('Lets twist again'). De virtuozen van de elektrische gitaar (Jimmy Page, Dave Navarro) maken tijdens hun optredens bewegingen die suggereren dat hun instrument een verlengstuk is van hun mannelijkheid. Popartiesten presenteren zich niet alleen als rolmodellen van een vrije seksualiteit. Tegelijkertijd propageren zij een openlijk gebruik van drugs.

Heteroseksuele rolmodellen verliezen hun exclusiviteit. Traditionele mannelijke en vrouwelijke rolpatronen vervagen. Mannelijke popidolen die hun vrouwelijke kant benadrukken

(Robert Daltry en David Bowie), treden op de voorgrond. Het duurt enige tijd voordat homoseksuele artiesten kleur bekennen. Maar uiteindelijk komen George Michael, Freddy Mercury en Elton John uit de kast. De 'King of Pop', Michael Jackson, fungeert als wegbereider van de trans-gender beweging. De plastische chirurgie stelt hem in staat van ras te veranderen. De zwarte artiest wordt na verschillende medische ingrepen getransformeerd tot een blank personage met een zachte kinderstem als handelsmerk. Zanger Tom Neuwirth ligt in het verlengde van Michael Jackson. Als Conchita Wurst, een mooie zangeres met een goed verzorgde korte baard, wint hij het Eurovisie Songfestival 2014. Het optreden van Conchita effent de baan voor transgender Nikkie Tutorials. Zij wordt de online verslaggever bij het Songfestival 2021 in Rotterdam.

Op het extatische ritme van de Amerikaanse popmuziek richten emancipatorische bewegingen zich op zelfontplooiing. Er ontstaan organisaties die zich richten op de integratie van seksuele diversiteit.

Naast het traditionele gezin ontstaan nieuwe vormen van samenleven.

Daarbij staat het partners vrij inhoud te geven aan een verscheidenheid van seksuele voorkeuren. Al dan niet getrouwd vormen heteroseksuelen, lesbiennes, gays, biseksuelen en transgenders gezinnen. Kinderwensen gaan in vervulling door natuurlijke bevruchting, (anonieme) kunstmatige donorbevruchting of adoptie. Als gevolg van een toenemend aantal echtscheidingen (1 op 3 huwelijken) ontstaan eenoudergezinnen en samengestelde gezinnen.

Bonhoeffer en Arendt over de liefde

Veranderde opvattingen over seksualiteit en huwelijk zijn inmiddels door de wet bekrachtigd. Heteroseksualiteit,

homoseksualiteit, biseksualiteit en asexualiteit worden als gelijkwaardige voorkeuren aanvaard. Geslacht wordt niet langer uitsluitend door geboorte bepaald. Het is mogelijk het geslacht op de geboorteakte te wijzigen of te neutraliseren. Naast het huwelijk kent de wet het geregistreerde partnerschap. Hoewel in de kerken huwelijken van homoseksuele of lesbische paren worden ingezegend, blijven de kerken zich oriënteren op het traditionele huwelijk van man en vrouw.

Hoe zouden Bonhoeffer en Arendt de veranderingen hebben beoordeeld die zich de afgelopen decennia hebben voltrokken? Hoewel zij traditioneel waren in hun opvattingen over huwelijk en seksualiteit, hanteerden beiden de liefde als ijkpunt in het zoeken naar richting.

In Januari 1943 verlooft Bonhoeffer zich met Maria Wedemeyer. Twee maanden later wordt hij gearresteerd. In zijn brieven schrijft hij over de 'aardse liefde' die binnen het huwelijk tot bloei kan komen. Daarbij herkent hij zich in de felle, zinnelijke, gloeiende liefde die in het Hooglied wordt bezongen. De zinnelijke beelden van het Hooglied betekenen niet dat de erotische liefde op zichzelf staat. Erotische liefde is niet één-dimensionaal, maar staat in het licht van de liefde voor God. De gelaagdheid van de liefde vergelijkt hij met de meerstemmigheid van de middeleeuwse muziek.

'De liefde voor God vormt als een soort cantus firmus (melodie) de achtergrond waartegen de andere stemmen van het leven als contrapunten uitkomen. Als cantus firmus duidelijk en helder klinkt, kan het contrapunt zich zo krachtig ontvouwen als maar mogelijk is.'

In tegenstelling tot Bonhoeffer liggen voor Arendt seksualiteit en liefde niet als vanzelfsprekend in elkaars verlengde. Seksualiteit ontleent zijn hartstocht aan de kracht waarmee het leven zich voortplant. In de seksualiteit staat het Ik centraal. Liefde is daarentegen op de ander gericht. Wanneer Arendt over de liefde schrijft, verwijst zij altijd naar Augustinus. 'Amo, volo ut sis', ik heb je lief, ik wil dat je bestaat. Liefde is de onvoorwaardelijke bevestiging van het bestaan van de geliefde. Deze onvoorwaardelijke bevestiging heeft een helende kracht. Na de dood van haar echtgenoot Heinrich Blücher schrijft zij:

‘Heel soms kan tussen twee mensen een hele wereld ontstaan. Dat wordt een thuisland; het was in ieder geval het enige thuisland dat wij erkenden. Deze kleine microwereld, die een helende kracht heeft ten opzichte van de wereld, lost op wanneer de ander heengaat.’

Wie door de bril van Bonhoeffer kijkt, ontdekt de meerstemmigheid van de liefde. Wie met de ogen van Arendt ziet, beseft dat liefde gestalte krijgt in de bevestiging van de ander. Ligt deze visie niet dicht bij het opmerkelijke hart waarom Koning Salomo heeft gebeden?(1 Kon. 3:9)

BP.

